

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ВОДНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ**
Навчально-науковий інститут права

07-01-29 S

СИЛАБУС SYLLABUS	Історія політичних і правових вчень History of political and legal doctrines	
Шифр за ОП Code in Degree Programme	ВБ 2.	
Освітній рівень Level of Education	Перший (бакалаврський) Bachelor's (first)	
Галузь знань Field of Knowledge	08	право law
Спеціальність Field of Study	081	право law
Освітня програма	право	
Degree Programme	law	

Силабус навчальної дисципліни «Історія політичних і правових вчень» для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр», які навчаються за освітньо-професійною програмою «Право» спеціальності 081 «Право». Рівне. НУВГП. 2023. 12 стор.

ОП на сайті університету: <http://ep3.nuwm.edu.ua/id/eprint/25894>

Розробники силабусу: *Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін; Пуха Дмитро Анатолійович, старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін*

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол № 4 від “13” жовтня 2023 року

В.о. завідувача кафедри: *Пасічнюк Василь Борисович*

Керівник (гарант) ОП: *Міщук Інна Володимирівна, кандидат юридичних наук, доцент*

Схвалено науково-методичною радою з якості ННП
Протокол № 3 від “31” жовтня 2023 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ: *Цимбалюк Валерій Іванович, кандидат юридичних наук, професор*

Попередня версія силабусу (вказати шифр) 07-04-27S

© Гришко, Пуха, 2023

© НУВГП, 2023

ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ «ІСТОРІЯ ПОЛІТИЧНИХ І ПРАВОВИХ ВЧЕНЬ»	
ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>Право</i>
Спеціальність	<i>081-Право</i>
Рік навчання, семестр	<i>1,1</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>

Лекції:	18 годин/8 години
Лабораторні заняття:	14 годин/8 годин
Самостійна робота:	58 годин/74 годин
Курсова робота:	
Форма навчання	денна/заочна
Форма підсумкового контролю	залік
Мова викладання	Українська

ІНФОРМАЦІЯ ПРО РОЗРОБНИКА (ІВ)

Лектор	 Гришко Вікторія Іванівна, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін
Вікіситет	http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Гришко Вікторія Іванівна
ORCID	https://orcid.org/0000-0001-7512-0005
Як комунікувати	v.i.grichko@nuwm.edu.ua

Старший викладач	 Пуха Дмитро Анатолійович, старший викладач кафедри правоохоронної діяльності та спеціальних юридичних дисциплін
Вікіситет	https://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Пуха Дмитро Анатолійович
ORCID	-
Як комунікувати	d.a.pukha@nuwm.edu.ua

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

Мета та завдання

Мета вивчення дисципліни – набуття студентами знань щодо етапів історичного процесу нагромадження знань у сфері держави та права (загальнотеоретичних, державно-правових, цивільно-правових, кримінально-правових і інших) у вигляді вчень, теорій, шкіл, ідей в різні періоди (рабовласницький, феодальний, буржуазний, соціалістичний, посткапіталістичний, постсоціалістичний) з визначенням своєрідності

систем юридичного знання певних народів і держав, вітчизняної думки про державу та право.

Завдання дисципліни: допомогти у засвоєнні студентами об'єктивної історичної закономірності становлення державно-правових форм організації суспільного життя; сформувати навички орієнтування у складнощах правової методології сучасних концепцій, що пояснюють сутність та призначення держави, права, правових явищ; обґрунтувати конкретні державно-правові погляди; визначити новизну, оригінальність і соціальну цінність концепцій і поглядів; сприяти оптимальному використанню історичного досвіду правового розвитку демократичних країн, що має практичне значення для вдосконалення процесу вітчизняного державотворення.

Посилання на розміщення освітнього компонента на навчальній платформі Moodle, на платформі освітніх програм та їхніх освітніх компонентів

<https://exam.nuwm.edu.ua/course>

Передумови вивчення*

(місце освітнього компоненту в структурно-логічній схемі)

Теоретичною базою вивчення дисципліни «Основи римського приватного права» є дисципліна «Теорія держави і права».

Компетентності

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі правничої діяльності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК13. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК17. Здатність володіти навичками публічних виступів, ведення переговорів, професійної та наукової дискусії, підготовка та демонстрація результатів дослідження

СК1. Здатність застосовувати знання з основ теорії та філософії права, знання і розуміння структури правничої професії та її ролі у суспільстві.

СК2. Здатність аналізувати ретроспективи розвитку правових явищ та процесів у контексті їх впливу на сучасну правову систему.

СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.

СК4. Здатність застосовувати Конвенцію про захист прав людини та основоположних свобод, а також прецедентну практику Європейського суду з прав людини.

СК5. Здатність застосовувати норми та інститути міжнародного публічного права, а також міжнародного приватного права.

СК6. Здатність здійснювати порівняльний аналіз окремих правових інститутів права Європейського Союзу та Ради Європи і правової системи

України.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

СК17. Здатність аналізувати правові процеси і явища в історичному контексті

Програмні результати навчання (ПРН). Результати навчання (РН)*

РН3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.

РН5. Давати короткий правовий висновок щодо окремих фактичних обставин з достатньою обґрунтованістю.

РН6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.

РН14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН18. Застосовувати в професійній діяльності основні сучасні правові доктрини, цінності та принципи функціонування національної правової системи.

РН19. Пояснювати природу та зміст основних правових явищ і процесів.

РН20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН21. Готувати проекти необхідних актів застосування права відповідно до правового висновку зробленого у різних правових ситуаціях.

Структура та зміст дисципліни

Модуль 1.

Тема 1. Історія вчень про державу та право як наука й навчальна дисципліна

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота - 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН 19, РН 20).

Завдання і значення курсу історії вчень про державу та право. Предмет історії вчень про державу та право. Методи історії вчень про державу та право. Критерії оцінки державно-правових вчень. Функції історії вчень про державу та право. Взаємозв'язок історії вчень про державу та право з іншими дисциплінами. Періодизація історії вчень про державу та право.

Тема 2. Державно-правові погляди Стародавнього світу.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 1 год., самостійна робота - 6 год., заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РН3, РН5, РН 6, РН14, РН 19, РН 20).

Загальні риси міфологічних уявлень про державу і право у країнах Стародавнього Сходу. Політико-правові ідеї в Стародавній Індії: брахманізм і буддизм. Держава і право в поглядах давньокитайських мислителів. Лао-цзи та його даосизм. Погляди на державу та право Мо-цзи. Державно-правові погляди легістів. Становлення державно-правової думки Стародавньої Греції та її періодизація.

Тема 3. Розвиток учень про державу та право в Середньовічному суспільстві

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РНЗ, РН5, РН 6, РН 19, РН 20).

Загальноісторичні передумови формування середньовічних поглядів на державу та право. Учення про державу та право Томи Аквінського. Державно-правові погляди Марсилія Падванського. Розвиток учень про державу та право юридичними школами Х~ХУІ століть. Формування та розвиток мусульманської думки про державу і право.

Тема 4. Західноєвропейські вчення про державу та право XV-XVII століть. Утопічний соціалізм

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РНЗ, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20).

Учення про державу та право Нікколо Макіавеллі. Гуго Гроцій про державу і право. Розвиток теорії природного права в вченні Томаса Гоббса. Природно-правова теорія Бенедикта Спінози. Учення Джона Локка про державу та право. Державно-правові погляди Жана Бодена. Вчення про державу та право Мартіна Лютера. Політико-правові погляди Жана Мельє. Погляди на державу та право Роберта Оуена. Томазо Кампанелла

Разом за МК1: *денна форма: лекції – 8 год., практичні – 6 год., самостійна робота – 24 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота – 32 год.*

Модуль 2

Тема 5-6. Учення про державу і право Західноєвропейського Просвітництва XVIII ст. та періоду боротьби за незалежність США

Денна форма: лекції – 4 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 14 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 18 год. (РНЗ, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20).

Учення про державу та право Шарля Монтеск'є. Державно - правові погляди Вольтера. Учення Жан – Жака Руссо про виникнення держави та права. Поняття народного суверенітету. Державно – правові погляди Дені Дідро. Погляди на державу та право Клода Гельвеція. Державно – правові уявлення Поля Гольбаха. Внесок у розвиток права Чезаре Беккарія. Учення про державу та право Християна Томазія. Державно-правові ідеї Бенджаміна Франкліна. Погляди на державу та право Томаса Пейна. Погляди на природні права людини, сутність влади, республіканські принципи організації та діяльності держави Томаса Джефферсона. Учення Александра Гамільтона про сильну централізовану федеральну владу. Державно-правові погляди Джона Адамса. Погляди на державу та право Джеймса Медіссона.

Тема 7. Учення про державу та право в Західній Європі кінця XVIII ст. - початку XIX ст.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 8 год. (РНЗ, РН5, РН 6, РН18, РН 19, РН 20).

Державно – правові погляди Іммануїла Канта. Політико – правова концепція Георга Гегеля. Ідеї держави та права у творчості Йоганна Фіхте. Погляди на державу та право Ієрамії Бентама. Державно-правові погляди Джона Мілля. Вчення про державу та право Бенжамена Констана. Державно-правова концепція Алексіса де Токвіля.

Тема 8. Становлення й розвиток учень про державу та право в Слов'янських народів

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 8 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 10 год. (РН3, РН5, РН 6, РН14, РН18, РН 19, РН 20, РН21).

Державно – правові погляди Івана Вишенського. Петро Могила та його погляди на державу та право. Державно – правові погляди Богдана Хмельницького. Політико – правові погляди Івана Мазепи. Конституційний проект незалежної держави Пилипа Орлика. Державно-правовий проект Кирило-Мефодіївського товариства. Державно-правові погляди Тараса Шевченка. Політико-правові погляди Михайла Драгоманова. Державно-правові погляди Івана Франка. Проблеми права та держави у творчості Михайла Грушевського. Політико-правове вчення Володимира Винниченка.

Тема 9. Основні державно-правові вчення другої половини XIX ст. — XX ст.

Денна форма: лекції – 2 год., практичні – 2 год., самостійна робота – 6 год.; заочна форма: лекції – 1 год., практичні – 1 год., самостійна робота – 6 год. (РН3, РН5, РН 6, РН14, РН18, РН 19, РН 20, РН21).

Державно – правові теорії позитивізму в вченні Огюста Конта. Юридичний позитивізм Джона Остіна. Нормативна теорія Ганса Кельзена. Анархізм про державу та право. Прудон П'єр Жозеф. Госпар Шмідт. Фрідріх Ніцше. Концепції правової держави. Теорія еліт. Теорія національної держави. Теорія інституціоналізму.

Разом за МК2: денна форма: лекції – 10 год., практичні – 8 год., самостійна робота – 34 год.; заочна форма: лекції – 4 год., практичні – 4 год., самостійна робота – 42 год.

УСЬОГО: денна форма: лекції – 18 год., практичні – 14 год., самостійна робота – 58 год., всього 90 год.; заочна форма: лекції – 8 год., практичні – 8 год., самостійна робота – 74 год., всього 90 год.

Форми та методи навчання

Форми навчання: традиційні лекції та практичні заняття, перевернуті лекції, міні-конференції, вебінари, науково-практичні семінари, дуальні заняття із залученням практиків, гостьові лекції.

Методи навчання: аналітичний, дослідницький, проблемно-пошуковий, дискусія, ситуативні задачі, презентація, елементи навчальної гри.

Інструменти, обладнання, програмне забезпечення

Технічні засоби навчання: мультимедійне обладнання, ноутбук, екранна (проекційна) апаратура.

Програмне забезпечення: MS Windows, MS Office, навчальна платформа Moodle.

Порядок оцінювання програмних результатів навчання/результатів навчання

Для досягнення цілей та завдань курсу студентам потрібно вчасно виконати індивідуальні завдання (розв'язання практичних задач, наукові тези, реферати, тощо), брати участь у практичних заняттях (доповіді з презентаціями, актуальні запитання, участь у дискусіях, тощо); вчасно здати модульні контролю знань.

Викладач проводить оцінювання індивідуальних завдань студентів шляхом проставлення балів за визначеними критеріями, що вчасно доводяться здобувачам освіти. Також, студент під наглядом викладача самостійно оцінює свою роботу.

За вчасне та якісне виконання усіх видів завдань, студент отримує такі обов'язкові бали:

- по 7 балів за якісну підготовку до кожного практичного заняття;
- 11 балів за якісне оформлення індивідуального завдання;
- 20 балів – модуль 1;
- 20 балів – модуль 2.

Усього 100 балів.

Додаткові бали студент може отримати при написанні наукової статті, наукової роботи на конкурс, ессе, тощо. Тему для дослідницької роботи студенти можуть вибрати самостійно за погодженням із викладачем. Додаткові бали також можуть бути зараховані за конкретні пропозиції з удосконалення змісту навчальної дисципліни.

Рекомендована література (основна, допоміжна)

Основна література:

1. Яремчук В. Д. Історія політичних і правових вчень: схеми, дефініції, джерела та персоналії : навч. посібник. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 380 с.
2. Гончарук-Чолач Т. Історія вчень про державу та право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Київ : Ліра-К, 2020. 228 с.
3. Журавльов Д., Коротюк О., Лавринович О. Історія політичних і правових вчень. Від стародавніх часів до XVII століття. Київ : ОВК, 2021. 238 с.
4. Історія вчень про державу і право : навч. посіб / Є. В. Зозуля, О. С. Туренко, І. В. Іванов. Херсон: «Олді-Плюс», 2018. 308 с
5. Політична думка ХХ – початку ХХІ століть: методологічний і доктринальний підходи : підручник : у 2-х т. / за заг. ред. Н. М. Хоми ; [Т. В. Андрущенко, О. В. Бабкіна, В. П. Горбатенко та ін.]. Львів: «Новий Світ-2000», 2017. Т. 2. 535 с.
6. Тетарчук І., Дяків Т. Історія вчень про державу та право. Навчальний посібник для підготовки до іспитів. Харків : Центр навч. літ., 2020. 184 с.
7. Зозуля Є. В., Туренко О. С., Іванов І. В. Історія вчень про державу і право : навч. посіб / Є. В. Зозуля, О. С. Туренко, І. В. Іванов. – Херсон: «Олді-Плюс», 2018. – 308 с.
8. Теорія держави і права. Частина II. Історія вчень про державу і право [Текст] : хрестоматія / [уклад. В. В. Сухонос]. – Суми, 2023. – 61 с

Допоміжна література:

9. Історія сторія вчень про державу і право : метод. рекомендації (вказівки) до вивчення навч. дисципліни для студ. заочного відділення економіко-правового ф-ту ОНУ ім. І. І. Мечникова / укл.: О. І. Донченко, О. Д. Гринь, І. В. Борщевський. – Одеса : Фенікс, 2021. – 120 с.

10. Козинець О. Г., Півень Б. О. Політичні та правові погляди Нікколо Макіавеллі в історичному та сучасному аспекті // Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції № 3. 2019. – С. 8-11.
11. Історія політичних і правових вчень: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / В. П. Марчук, Г. В. Марчук. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. 480 с.
12. Історія вчень про державу і право: навч. посібник. – 4-те вид., доповн., у 2-х част. Київ: Алерта, 2015. 416 с.
13. Історія вчень про право і державу : курс лекцій, прочит. у Нац. ун-ті «Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого» / Г. Г. Демиденко. Харків: Право, 2012. 415 с.
14. Історія вчень про державу і право : навч. посіб. / В. В. Ладиченко, В. В. Орленко, В. І. Орленко; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. - Київ : Медінформ, 2014. 462 с.
15. Новітнє вчення про тлумачення правових актів: навч. посіб. / В. Г. Ротань та ін.; відп. ред. В. Г. Ротань. Харків: Право, 2013. 751 с.
16. Сорока М. В. Методологічні засади дослідження історії української політичної філософії. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Філософія. Політологія. 2014. Вип. 3. С. 26-32.
17. Шмоткін О. В. Актуальні проблеми теорії держави і права: підручник. Київ: НА СБУ, 2019. 275 с.
18. Машталір Х.В. Державно-правові погляди Євгена Петрушевича: монографія / Х.В. Машталір, Д.Є. Забзалюк. – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 178 с.
19. Забзалюк Д. Є. Хрестоносний рух Середньовіччя: політико-правовий вимір : монографія / Забзалюк Дмитро Євгенович; Львівський державний університет внутрішніх справ. – Львів: СПОЛОМ, 2020. – 428 с.
20. Суверенітет. Генеалогія ідеї в контексті політичної та правової історії [Текст] : монографія / Севрюков Д. – К. : Талком, 2018. – 234 с.
21. Хитра А.Я. Державно-правові погляди Павла Скоропадського: автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.01 - історія та теорія держави і права; історія політичних і правових вчень / Хитра Андрій Ярославович. - Львів: Львівський національний університет ім. І. Франка, 2003. - 19 с.
22. Донченко О.І. Система суспільно-політичних поглядів Г. Сковороди // Юридичний науковий електронний журнал. - № 3/2021. – С. 15-19.
23. Козинець О. Г. Платон та Арістотель про державу і право: порівняльна характеристика / О. Г. Козинець, А. І. Остапенко // Актуальні проблеми держави і права : зб. наук. пр. Вип. 89 / редкол.: Г. І. Чанишева (голов. ред.) та ін. – Одеса : Гельветика, 2021. – С. 37-41.
24. Папенко Н., Папенко Є. Суспільство та держава в працях Томаса Пейна // Європейські історичні студії. - 2018. - № 10. - С. 187-200.
25. Ханстантинов В. О. Практикум з історії політичних і правових вчень : навч. посіб. / В. О. Ханстантинов. – Миколаїв : МНАУ, 2014. – 200 с.
26. Козинець О. Г. Критика суспільно-політичних та соціальних порядків, феодального права і судочинства в працях Григорія Сковороди / О. Г. Козинець, Н. О. Макогін // Правові новели. — 2021. — Вип. 13. — С. 30-35.
27. Кокошко Ф.І. Політико-правові аспекти діяльності Пилипа Орлика. Судово-психологічна експертиза. Застосування поліграфа та спеціальних

знань в юридичній практиці: Електронний журнал / [редкол.: Назаров О. А. (голов. ред.) та ін.]. К., 2017. № 3 (17). Дата публікації: 30.10.2018. URL: <http://expert-nazarov.com/nomera/766-2017-3-17>

28. Козинець О.Г., Приходько В.О. Держава та право в ученні Ш.Л. Монтеस्क'є // Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки. - Том 31 (70). - № 1, 2020. – С. 26-31.

29. Хвойницька Х. Особливості трактування природно-правових ідей у творчості просвітників (Вольтер, Ж-Ж. Руссо, Ш.-Л. Монтеस्क'є). Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія «Філософські науки». 2014. № 780. URL: <http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/26212>.

30. Козинець, О. Г. Неоконсерватизм як основа політики Рональда Рейгана / О. Г. Козинець, О. В. Акуленко // Право і суспільство, 2019. - № 3. - С. 25-29.

31. Козинець, Є. Г. Гуманізація покарань та їх сумірність зі злочином у теорії Ч. Беккарія / Є. Г. Козинець, А. С. Коршун // *Leges si viata*. – Одеса, 2019. - № 6/2. - С. 36-39.

32. Козинець, О. Г. Становлення і розвиток теорії поділу влади в історії світової політико-правової думки / О. Г. Козинець, В. В. Пророченко // Підприємництво, господарство і право, 2020. - № 1. - С. 165-169.

33. Козинець, О. Г. Історична школа права: загальна характеристика і представники / О. Г. Козинець, К. В. Менджул // *Jurnalul juridic national: teorie și practică*, 2020. - № 1. - С. 15-18.

34. Леськів М. Філософсько-теологічне осмислення «людини політичної» в епоху Середньовіччя // Вісник Дніпропетровського університету . – 2015. - № 4. – С. 184-190.

35. Омельчук В.В., Лісничка В.М. Релігійна політика стародавніх і середньовічних держав / Омельчук В.В. Лісничка В. М.: Навчальний посібник. – К.: Персонал, 2011. – 608 с.

36. Турчак О. В. Взаємодія канонічного та публічного права Середньовічної доби: політико-правовий вимір // *Правова система: теорія і практика*. -№ 4, 2020. – С. 159-164.

Інформаційні ресурси в Інтернет

1. <http://www.nbuv.gov.ua> – бібліотека ім. В.І. Вернадського
2. <http://zakon.rada.gov.ua> – Верховна Рада України
3. <https://www.un.org> - Організація Об'єднаних Націй
4. <https://www.unwto.org> – Всесвітня туристична організація

Поєднання навчання та досліджень* (за потреби)

Здобувачі вищої освіти залучені до реалізації наукових індивідуальних тем досліджень. Зокрема, в освітньому процесі використовуються наукові досягнення викладача та здобувачів:

1. Гришко В.І., Романюк І.І. Особливості видозміни антропологічного вчення Ф. Ніцше про «надлюдину» в умовах зростання ідей націоналізму в Німеччині у 30-х роках ХХ століття // *Науковий журнал Молодий вчений*. – Херсон – 2017. – № 5.1 (45.1). – С. 15-18.

2. Мазяр А.К. Проблема взаємного впливу релігії та політики у Стародавньому світі // *Студентський вісник НУВГП*. – Вип.1(7), 2017. – С. 155-158.

3. Гришко В.І. Історичні передумови формування гендерної нерівності у суспільстві // *Науково-практичний господарсько-правовий журнал*

“Підприємництво, господарство і право” - № 2 (276). - К., 2019. - С. 141-146.

4. Гришко В.І., Богатирчук В.В. Порівняльний аспект основних положень Німецького цивільного уложення з положеннями Римського приватного права // Розвиток державності та права в Україні: реалії та перспективи : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 20-21 вересня 2019 року). - Львів : "Центр правничих ініціатив", 2019. - С. 11-13.

ПОЛІТИКИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)

Комунікативні здібності, самоорганізація, уміння працювати в команді, управління своїм часом, критичне мислення

Дедлайни та перекладання

Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядку ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», <http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/>. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.

Перездача модульних контролів здійснюється згідно <http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezaleznoho-otsiniuvannia-znan/dokumenti>.

Оголошення стосовно дедлайнів здачі та перездачі оприлюднюються на сторінці MOODLE: <https://exam.nuwm.edu.ua/>

Неформальна та інформальна освіта (за потреби)

Студенти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного Положення про неформальну освіту. <http://ep3.nuwm.edu.ua/18660/>

Також здобувачі вищої освіти можуть самостійно на платформах Prometheus, Coursera, FutureLearn та інших опановувати матеріал для перезарахування результатів навчання. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.

Правила академічної доброчесності

Усі виконані навчальні завдання здобувачі самостійно перевіряють на виявлення текстових запозичень через університетську платформу MOODLE <http://wiki.nuwm.edu.ua/index.php/Unplag>.

- В аудиторії здобувачі не допускаються до списування та обману – за порушення принципів академічної доброчесності викладач може накладати санкції: зниження балів, повернення роботи на доопрацювання, не допущення до захисту роботи та ін.

Вимоги до відвідування

Здобувачу вищої освіти не дозволяється пропускати заняття без поважних причин. Якщо є довідка про хворобу чи іншу поважну причину, то здобувачу не потрібно відпрацьовувати пропущене заняття. Здобувач вищої освіти має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення <http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/>

Завідувач кафедри відновного
правосуддя та приватної детективної
діяльності

Затверджено

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

Валерій СОРОКА

документ підписаний КЕП
Номер документа СИЛ №1374 від [sDateTime_SignWriteAgree_Last]
Підписувач Сорока Валерій Степанович
Підписувач (дані КЕП): [oSignECP.sSigner_Sert]
Сертифікат 58E2D9E7F900307B0400000807E2D0054327D00